

Περιμένουμε αλλαγές και διορθώσεις

Του ΚΩΣΤΑ Ι. ΜΟΥΤΖΟΥΡΗ *

Στις 26/2/2008 ο κ. υπουργός Παιδείας παρέδωσε στα πανεπιστήμια τα κείμενα του προτύπου γενικού εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (για συντομία: εσωτερικός κανονισμός) και της προτεινόμενης μεθοδολογίας για τη σύνταξη τετραετών ακαδημαϊκών - αναπτυξιακών προγραμμάτων από τα πανεπιστήμια (για συντομία: τετραετές πρόγραμμα), σε εφαρμογή προβλέψεων του ν. 3549/2007. Σχολιάζονται στη συνέχεια αδρομερώς ορισμένες πτυχές τους.

1 Τα ιδρύματα καλούνται να καταρτίσουν ή να συμπληρώσουν τους υφιστάμενους εσωτερικούς κανονισμούς τους συμφώνως με τα διαλαμβανόμενα στο παραδοθέν πρότυπο. Το πρότυπο διαρθρώνεται σε 17 κεφάλαια και 69 άρθρα.

Μία πρώτη παρατήρηση είναι ότι δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη δεοντολογία και πειθαρχία στα πανεπιστήμια. Πέραν της νέας επιτροπής δεοντολογίας, εισάγονται το πειθαρχικό συμβούλιο μελών ΔΕΠ, το πειθαρχικό συμβούλιο μελών ΕΤΕΠ, ΕΙΔΙΠ κ.ά., το πειθαρχικό συμβούλιο φοιτητών, καθώς και η ρητή υποχρέωση όλων των αξιωματούχων να ελέγχουν και να αναφέρουν στον πρύτανη και τη σύγκλητο. Υπάρχει εκτεταμένη, αν και μάλλον ατελής, αναφορά στις αρχές πειθαρχικού δικαίου, στα πειθαρχικά παραπτώματα, τις πειθαρχικές ποινές, τα πειθαρχικά όργανα, την πειθαρχική διαδικασία, την παραγραφή, το δίκαιο. Ένας εκπαιδευτικός χώρος, όπως το πανεπιστήμιο, είναι χώρος διαλόγου, πειθούς, ανθρωπίνων σχέσεων. Η συνεχής αναφορά στα πειθαρχικά δυναμιτίζει τις σχέσεις διοικούντων, διδασκόντων, διδασκομένων και εργαζομένων.

*Δεύτερη παρατήρηση είναι ότι τα ΑΕΙ εισέρχονται στην εποχή του συνεχούς και εμπλεκόμενου προγραμματισμού.

Τουλάχιστον ανά τετραετία θα καταρτίζουν στρατηγικό σχέδιο αποστολής και εξελίξεως, το οποίο θα εισηγείται η επιτροπή στρατηγικού σχεδιασμού και ακαδημαϊκού - αναπτυξιακού προγραμματισμού. Η επιτροπή αυτή θα έχει ως εξωτερικά μέλη και 6 έως 8 προσωπικότητες του χώρου της επιστήμης, του πολιτισμού, της οικονομίας και των επαγγελματιών οριζόμενα από τη σύγκλητο. Το προβλεπόμενο τετραετές πρόγραμμα κάθε ιδρύματος θα εκτελείται σε ετήσια βάση, αφού εγκριθεί συνολικώς από δύο υπουργεία. Το παραδοθέν σχέδιο τονίζει ιδιαίτερα ότι για την επιχορήγηση του πανεπιστημίου λαμβάνεται υπόψη η επίδοσή του στην έρευνα, διδασκαλία και ανάδειξη νέου επιστημονικού δυναμικού, το οποίο παλαιότερα διαψευδόταν από το υπουργείο.

2 Το ΥΠΕΠΘ προτείνει μια μεθοδολογία για την σύνταξη του τετραετούς προγράμματος και ένα σύστημα χρηματοδότησεως των ΑΕΙ για τις λειτουργικές δαπάνες τους, πλην της επιχορήγησεως για συγγράμματα, σίτιση, φοιτητική μέριμνα και έκτακτο διδακτικό προσωπικό. Για το ύψος της χρηματοδότησεως λαμβάνονται υπόψη τέσσερα βασικά κριτήρια: ο αριθμός των ενεργών φοιτητών, ο δείκτης κόστους σπουδών σχετιζόμενος με το αντικείμενο σπουδών κάθε τμήματος, ο αριθμός μελών διδακτικού, εργαστηριακού και διοικητικού προσωπικού και τέλος η πολυεδρικότητα του ιδρύματος. Τα κριτήρια αυτά είναι καθοριστικής σημασίας και σχολιάζονται στη συνέχεια.

*Ως ενεργός φοιτητής ορίζεται ο προπτυχιακός φοιτητής ο εγγεγραμμένος σε κανονικό έτος σπουδών, δηλ. στο 4ο, το 5ο ή το 6ο έτος, αναλόγως με το τμήμα.

Υπάρχει προφανής αναντιστοιχία εδώ με τον ν. 3549/2007, ο οποίος δίνει το δικαίωμα στους φοιτητές να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σε χρόνο ίσο με τον διπλάσιο της κανονικής διάρκειας σπουδών, και μάλιστα δυνατό να προσαυξηθεί και κατά ένα έτος. Όσοι φοιτητές έχουν υπερβεί τα κανονικά έτη σπουδών αλλά όχι τον διπλάσιο χρόνο δεν υπάρχουν;

Πρέπει προφανώς να λαμβάνονται υπόψη και αυτοί οι φοιτητές για τον προσδιορισμό του ύψους χρηματοδότησεως. Επίσης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες δεν αναφέρονται, ως να μη χρειάζονται μέριμνα. Είναι μία παράλειψη.

*Ο δείκτης κόστους σπουδών κάθε τμήματος είναι καθοριστικός για τον προσδιορισμό του ύψους χρηματοδότησεως από το κράτος.

Οι πρυτάνεις των δύο Πολυτεχνείων της χώρας και οι κοσμήτορες και πρόεδροι των πολυτεχνικών και γεωπονικών τμημάτων των λοιπών πανεπιστημίων έχουν ήδη με απόφασή τους εκφράσει τη δυσαρέσκειά τους για τη σχεδιαζόμενη μείωση του ΔΚΣ των σπουδών τους σε 1,7 από τον έως σήμερα εφαρμοζόμενο 2,2, που θα οδηγήσει αναποφεύκτως σε υποβάθμιση του επιπέδου των σπουδών.

3 Όσον αφορά το προσωπικό, υπενθυμίζεται ότι στα πανεπιστήμια υπηρετούν οι εξής κατηγορίες προσωπικού: μέλη ΔΕΠ, ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ, διοικητικοί υπάλληλοι (Δ.Υ.) και υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Η τελευταία αυτή κατηγορία προσωπικού ΙΔΑΧ απαρτίζεται από νέα στελέχη, πολλά των οποίων είναι υψηλότερου επιπέδου, με διδακτορικό και μεταπτυχιακές σπουδές. Ο αριθμός τους στα πανεπιστήμια έχει αυξηθεί πολύ κατά τα τελευταία έτη. Στο ΕΜΠ ήδη έχει υπερβεί τον αριθμό των Δ.Υ. Σε ολίγα έτη, με την έξοδο από την

υπηρεσία των υπηρετούντων αξίων διοικητικών υπαλλήλων, οι ΙΔΑΧ θα αποτελούν το μόνο προσωπικό διοικήσεως στα πανεπιστήμια. Είναι απορίας άξιον γιατί δεν λαμβάνεται μέριμνα για την κατηγορία αυτή.

*Τέλος, η πολυεδρικότητα ενός πανεπιστημίου δημιουργεί μεγάλα προβλήματα κόστους, διοικήσεως, μέριμνας κ.ά. σε πανεπιστήμια όπως του Αιγαίου με τμήματα και εγκαταστάσεις σε πολλά νησιά. Είναι ορθή η εισαγωγή του αυξητικού συντελεστή για την πολυεδρικότητα στη χρηματοδότηση αυτών των πανεπιστημίων, όμως ο συντελεστής αυτός πρέπει να είναι αρκούντως υψηλός.

*Εν κατακλείδι, τοΥΠΕΠΘ ακολούθησε πολιτική ήπιας προσαρμογής στις νέες θεσμικές ρυθμίσεις ώστε να υπάρξει ομαλή διεξαγωγή της ακαδημαϊκής λειτουργίας.

Αναμένουμε, με βάση την εμπειρία και τα προβλήματα που ανακύπτουν στην εφαρμογή, το υπουργείο να προβεί σε αλλαγές και διορθώσεις στον ν. 3059/2007.

* Ο ΚΩΣΤΑΣ Ι. ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ είναι πρόεδρος του ΕΜΠ.